

การพัฒนาธรรมาภิบาลธุรกิจเพื่อการบริการที่มีมูลค่าสูง
ของเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
Corporate governance development for high-value services
in networks of accounting firms in Thailand

ดวงนภา ทรัพย์แสนดี¹ อุทัยรัตน์ เมืองแสน² และ กฤษดา เชียร์วัฒนสุข^{3*}
(Duangnapa Subsandee¹ Uthairat Muangsan² and Krisada Chienwattanasook^{3*})

¹⁻²คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี

¹⁻²Faculty of Business Administration and Accounting, PathumThani University,
Pathum Thani Province, Thailand

³คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

³Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Thanyaburi,
Pathum Thani Province, Thailand

*Corresponding author E-mail: krisada_c@mut.ac.th

Article history:

Received 12 March 2025

Revised 10 July 2025

Accepted 18 July 2025

SIMILARITY INDEX = 0.00 %

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความวิชาการนี้เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของกรอบธรรมาภิบาลที่เหมาะสมสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย 2) วิเคราะห์บทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบเครือข่าย 3) พัฒนาแนวทางการปรับปรุงกรอบธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักการ ESG โดยผ่านการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบธรรมาภิบาลสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

บทความนี้ชี้ให้เห็นว่า 1) รูปแบบและองค์ประกอบของกรอบธรรมาภิบาลที่เหมาะสมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเงินของประเทศ ซึ่งควรมีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ระบบการควบคุมภายในที่เข้มแข็งและการบูรณาการเทคโนโลยีในกระบวนการทำงาน 2) บทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบเครือข่ายนั้น ควรมีการพัฒนาบทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการบัญชีด้วยการบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่และเทคโนโลยีบล็อกเชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและการรายงานทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ และ 3) การพัฒนาแนวทางการปรับปรุงกรอบธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักการ ESG สำหรับการนำกรอบไปปฏิบัตินั้น ต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใส โดยการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีตามหลักการ ESG จะส่งผลให้สำนักงานบัญชีต้องพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีการบริการที่มีมูลค่าสูง บทความนี้ให้ข้อเสนอแนะที่เน้นย้ำถึงการพัฒนากลอบธรรมาภิบาลที่ยืดหยุ่นและปรับตัวได้ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การกำกับดูแลข้อมูลและการปฏิบัติตามมาตรฐานความยั่งยืนตามหลักการ ESG เพื่อนำไปสู่การให้บริการที่มีมูลค่าสูง

คำสำคัญ: สิ่งแวดล้อม สังคมและธรรมาภิบาล เทคโนโลยีทางการบัญชี การบริการที่มีมูลค่าสูง

Abstract

The aims of this academic article are: 1) to investigate the appropriate structure and components of a governance framework for accounting firm networks in Thailand, 2) to analyze the role of accounting technology and innovation in enhancing efficiency and sustainability within the network system, and 3) to develop approaches to improve the governance framework in accordance with international standards and ESG principles. This study reviewed the relevant literature on the development of governance frameworks for accounting firm networks in Thailand.

This article suggests that: 1) a clearly defined structure and components of a governance framework are critical to raising professional standards and promoting trust in the national financial system. The framework should include a clear organizational structure, robust internal control systems and the integration of technology into operational processes. 2) In terms of the role of technology and innovation in financial reporting, the study found that the integration of modern technologies such as artificial intelligence, big data analytics and blockchain can significantly improve the efficiency and sustainability of auditing and financial reporting. 3) To develop a governance framework that is in line with international standards and ESG principles, the study suggests that implementation must be adapted to regulatory changes and promote a corporate culture that emphasizes transparency. The technological change driven by ESG principles requires continuous capacity building within audit firms to deliver high-value services. The study concludes with the recommendation to develop a flexible and adaptable governance framework that accommodates changes in the business environment, data governance, and compliance with sustainability standards based on ESG principles in order to deliver high-value accounting services.

Keywords: Environment, Social and Governance (ESG), Accounting Technology, High-Value Services

1. บทนำ

ในโลกธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ธรรมชาติขององค์กรถือเป็นปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่น และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ในเครือข่ายสำนักงานบัญชี ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการรายงานทางการเงินและการจัดการความเสี่ยงในองค์กร ตามที่ Myring and Shortridge (2010) ได้อธิบายว่า ธรรมชาติขององค์กรที่เข้มแข็งสามารถเสริมความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของงบการเงินอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับประเทศไทย วิวัฒนาการของธรรมชาติของงบการเงินได้สะท้อนถึงความพยายามปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจและกฎระเบียบระหว่างประเทศ ซึ่งธรรมชาติของงบการเงินในประเทศไทยควรมุ่งเน้นการสร้างความโปร่งใส ความเชื่อมั่น และประสิทธิภาพในการดำเนินงาน เพื่อยกระดับความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงินในประเทศไทยให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับสากล อย่างไรก็ตาม การศึกษาของ International Federation of Accountants (2022) ระบุในรายงานประจำปี 2022 ว่า ความท้าทายสำคัญของเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย คือ การพัฒนากลอบธรรมชาติที่สามารถรองรับความซับซ้อนของการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน และตอบสนองต่อความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความท้าทายเหล่านี้ยังรวมถึงการขาดความชัดเจนในบทบาทและความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การขาดกลไกที่รองรับการประเมินผลประสิทธิภาพของธรรมชาติ และการขาดการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศในกระบวนการทางบัญชี ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นในข้อมูลทางการเงิน

การวิวัฒนาการธรรมชาติของงบการเงินในประเทศไทยควรจัดให้มีการพัฒนาการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการตรวจสอบบัญชีให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อยกระดับมาตรฐานของวิชาชีพบัญชีและสนับสนุนการเติบโตอย่างยั่งยืน โดยต้องมีความพยายามในการพัฒนาธรรมชาติของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย เช่น การออกกฎหมายและมาตรฐานการบัญชีเพื่อสร้างกรอบการปฏิบัติที่เหมาะสม ในการประกาศใช้ "พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543" มีการกำหนดกรอบทางกฎหมายเพื่อควบคุมการปฏิบัติงานในวิชาชีพบัญชี ต่อมาสภาวิชาชีพบัญชี (2565) ได้พัฒนามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงปี 2565 ให้ธุรกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศต้องปฏิบัติตามเพื่อรายงานทางการเงินอย่างเข้มงวดและเป็นสากล อย่างไรก็ตาม ยังพบว่ามีช่องว่างในการประยุกต์ใช้กรอบธรรมชาติของงบการเงินในเครือข่ายสำนักงานบัญชีที่มีความหลากหลายและซับซ้อนในปัจจุบัน ซึ่งตามความจริงแล้ว ความชัดเจนในบทบาท ความรับผิดชอบระหว่างสมาชิกในเครือข่าย กลไกที่รองรับการประเมินผลของธรรมชาติ และการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศ จะส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพและความเชื่อมั่นในข้อมูลทางการเงิน

ปัจจุบัน ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น ระบบบัญชีดิจิทัล และเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics) ได้ถูกนำมาเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับการพัฒนาธรรมชาติของงบการเงิน จากการทบทวนวรรณกรรมได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาแนวทางธรรมชาติของงบการเงินที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในโลกธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเพื่อสร้างความยั่งยืนและความเชื่อมั่นในระบบเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

จากประเด็นความยั่งยืนที่มีต่อการบูรณาการปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมชาติ (ESG) เข้ากับกลยุทธ์ธุรกิจ จากรายงานกำลังเปลี่ยนแปลงภูมิทัศน์ของธรรมชาติของงบการเงินในประเทศไทย โดย KPMG (2023) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นักลงทุน ลูกค้า และพนักงาน มีความคาดหวังที่สูงขึ้นว่าองค์กรจะต้องมีการดำเนินงานอย่างมีความรับผิดชอบและคำนึงถึงความยั่งยืน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้เครือข่ายสำนักงานบัญชีต้องปรับปรุงกรอบธรรมชาติของงบการเงินเพื่อให้การพิจารณาตาม ESG เช่น การวัดและการรายงานผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การสร้างความหลากหลายและการมีส่วนร่วมในที่ทำงาน และการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่มี

จริยธรรมในห่วงโซ่อุปทาน จากที่ World Bank (2023) ได้คาดการณ์ในรายงานความยั่งยืนประจำปี 2023 โดยมีการให้ความสำคัญกับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานขององค์กรด้วยการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอาคารและการเดินทางของพนักงาน โดยมีเป้าหมายลดการปล่อยคาร์บอนจากอาคารทั่วโลกให้ลดลงร้อยละ 28 ภายในปี 2026 เมื่อเทียบกับปีฐาน 2016 นอกจากนี้ยังให้มีการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากอาหารให้ลดลงร้อยละ 25 ภายในปี 2030 เมื่อเทียบกับปีฐาน 2019 ทั้งนี้ ธนาคารโลกยังมีการรายงานตามแนวทางของ Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการเปิดเผยข้อมูลด้านสภาพภูมิอากาศและความยั่งยืน

ดังนั้น การพัฒนารอบธรรมาภิบาลจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยต้องคำนึงถึงปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งในด้านโครงสร้างองค์กร กระบวนการทำงาน การเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กร และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ บทความนี้จึงมุ่งวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญของธรรมาภิบาลธุรกิจ ความท้าทายในการนำไปปฏิบัติ และแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพของเครือข่ายสำนักงานบัญชีไทย เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนารอบธรรมาภิบาลที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายในปัจจุบันและอนาคตเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักการ ESG

วัตถุประสงค์ในการเสนอบทความ

1. เพื่อศึกษารูปแบบและองค์ประกอบของกรอบธรรมาภิบาลที่เหมาะสมสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
2. เพื่อวิเคราะห์บทบาทของเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพและความยั่งยืนในระบบเครือข่าย
3. เพื่อพัฒนาแนวทางการปรับปรุงกรอบธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและหลักการ ESG

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากบทความ

1. แนวทางเชิงกลยุทธ์สำหรับการพัฒนาธรรมาภิบาลในระบบเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย
2. การสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีและหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในบริบทของธุรกิจสมัยใหม่
3. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานกำกับดูแลในการส่งเสริมธรรมาภิบาลในวิชาชีพบัญชี

2. กรอบแนวคิดและการทบทวนวรรณกรรม

จากงานวิจัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มุ่งเน้นไปที่การศึกษาในระดับกฎหมายหรือมาตรฐานทั่วไป การวิเคราะห์เชิงลึกเกี่ยวกับวิธีการสร้างและปรับใช้กรอบธรรมาภิบาลที่เฉพาะเจาะจงสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชี โดยเฉพาะในบริบทของประเทศไทยที่มีความแตกต่างด้านโครงสร้างทางธุรกิจและวัฒนธรรมเมื่อเทียบกับประเทศอื่น นอกจากนี้ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เช่น ระบบบัญชีดิจิทัลและเครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก (Data Analytics) ถูกนำมาเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับแนวทางการพัฒนาธรรมาภิบาล ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางธรรมาภิบาลที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการในโลกธุรกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อสร้างความยั่งยืนและความเชื่อมั่นในระบบเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย จะเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในภาคธุรกิจและวิชาชีพบัญชี

องค์ประกอบสำคัญของกรอบธรรมาภิบาล

การพัฒนากรอบธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชีจำเป็นต้องพิจารณาองค์ประกอบสำคัญหลายประการ OECD (2023a, 2023b) ได้เสนอแนวทางว่าองค์ประกอบเหล่านี้สามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง นโยบายและกระบวนการธรรมาภิบาล และพลวัตการดำเนินงาน

1. องค์ประกอบเชิงโครงสร้าง ควรมีการกำหนดโครงสร้างและข้อบังคับของคณะกรรมการ การวิเคราะห์จาก McKinsey (2023) พบว่า เพื่อการกำกับดูแลและบริหารจัดการเฉพาะทางอย่างมีประสิทธิภาพองค์กรควรกำหนดคณะกรรมการเฉพาะด้าน ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และคณะกรรมการค่าตอบแทน โดยแต่ละคณะทำงานตามกฎบัตรที่มีการระบุหน้าที่ ความรับผิดชอบ และวิธีดำเนินงานอย่างชัดเจน หลังจากที่มีการกำหนดโครงสร้างและข้อบังคับของคณะกรรมการแล้ว ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์และกระบวนการ หัวใจสำคัญของกรอบธรรมาภิบาลคือกฎเกณฑ์และกระบวนการที่กำหนดวิธีการดำเนินงานและการตัดสินใจในองค์กร ตามที่ Deloitte (2022) ได้สรุปว่า องค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้สร้างแนวทางการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐาน ช่วยให้กระบวนการตัดสินใจมีความสม่ำเสมอและน่าเชื่อถือ ในขั้นตอนต่อมา จะต้องกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจนซึ่งมีความสำคัญต่อกับความรับผิดชอบภายในองค์กร การส่งเสริมโครงสร้างที่เป็นระเบียบทำให้สมาชิกทุกคนคนเข้าใจบทบาทหน้าที่และอำนาจที่เกี่ยวข้อง ในขั้นตอนที่ 1 มีการกำหนดองค์ประกอบเชิงโครงสร้างซึ่งประกอบด้วย โครงสร้างและข้อบังคับของคณะกรรมการ กฎเกณฑ์และกระบวนการ บทบาทและความรับผิดชอบ ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นตอนที่ 2 คือ การกำหนดนโยบายและกระบวนการธรรมาภิบาล

2. นโยบายและกระบวนการธรรมาภิบาล ในขั้นตอนนี้จะมีการกำหนดจรรยาบรรณและจริยธรรมทางวิชาชีพ การกำหนดจรรยาบรรณและมาตรฐานจริยธรรมที่ชัดเจนช่วยสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ มาตรฐานเหล่านี้ช่วยให้บุคลากรเข้าใจถึงพฤติกรรมที่คาดหวังและช่วยลดความเสี่ยงด้านจริยธรรม (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2565) การวิเคราะห์จากสภาเศรษฐกิจโลกในปี 2566 แสดงให้เห็นว่าในยุคดิจิทัล การดูแลข้อมูลและการคุ้มครองความเป็นส่วนตัวมีความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างมาก กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการข้อมูลจำเป็นต้องครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัย วิธีการเข้าถึง และการนำข้อมูลไปใช้งาน เพื่อให้มั่นใจว่าสารสนเทศสำคัญได้รับการปกป้องและใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม (World Economic Forum, 2023). สำหรับในด้านการบริหารความเสี่ยง งานวิจัยของ PwC (2023a) ชี้ให้เห็นว่า ระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการมีคณะกรรมการตรวจสอบบริหารความเสี่ยง และค่าตอบแทนที่กำหนดตามกฎบัตรเฉพาะ เป็นองค์ประกอบสำคัญของกรอบธรรมาภิบาลองค์กร

3. พลวัตการดำเนินงาน ในขั้นตอนนี้จะมีการกำหนดธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับสูงมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางและวัฒนธรรมองค์กร โดย Durand and Ioannou (2023) ระบุว่า ความมุ่งมั่นของผู้บริหารระดับสูงต่อธรรมาภิบาลที่ดีจะส่งผลโดยตรงต่อการดำเนินงานขององค์กรโดยรวม การสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูงจะช่วยส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานตามกรอบธรรมาภิบาล และยังส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวและความยืดหยุ่น ทั้งนี้ Gartner (2022) แนะนำว่า กรอบธรรมาภิบาลที่ดีควรมีความยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพแวดล้อมและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ความสามารถในการปรับตัวนี้จะช่วยให้องค์กรสามารถตอบสนองต่อความท้าทายได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวโน้มสำคัญคือการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการบัญชีและการตรวจสอบ ซึ่งมีความสำคัญต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส เช่น ระบบบัญชีอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่

และปัญญาประดิษฐ์ ช่วยปรับปรุงกระบวนการทำงานและลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดของมนุษย์ (KPMG, 2023)

โดยสรุป องค์ประกอบสำคัญของกรอบธรรมาภิบาลที่เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทยควรมีการบูรณาการจากแนวคิดของ Deloitte (2022) ที่ระบุองค์ประกอบพื้นฐานเหล่านี้ จะช่วยสร้างแนวทางการดำเนินงานที่เป็นมาตรฐาน ทำให้กระบวนการตัดสินใจมีความสม่ำเสมอและน่าเชื่อถือ นอกจากนี้ PwC (2023a) สนับสนุนว่า ระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพ เป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของกรอบธรรมาภิบาล ที่ช่วยในการระบุ ประเมิน และจัดการความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานและชื่อเสียงขององค์กร สำหรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานบัญชีและการตรวจสอบมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใส เทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ระบบบัญชีอัตโนมัติ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และปัญญาประดิษฐ์ ช่วยปรับปรุงกระบวนการทำงานและลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดของมนุษย์ (KPMG, 2023)

กรอบการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรมสำหรับการพัฒนาธรรมาภิบาลในสำนักงานบัญชีไทย

การพัฒนาธรรมาภิบาลในสำนักงานบัญชีไทยจำเป็นต้องมีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ควรประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักที่บูรณาการเข้าด้วยกันเป็นวงจรพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบแรก คือ **โครงสร้างและสภาพแวดล้อมการควบคุม (Control Environment)** เป็นรากฐานสำคัญที่กำหนด “โทนอุปถัมภ์” หรือ “*tone at the top*” ซึ่งแสดงถึงค่านิยมด้านความโปร่งใส จรรยาบรรณ และความรับผิดชอบของผู้มีอำนาจระดับสูงในสำนักงานบัญชี การมีจรรยาบรรณองค์กรที่ชัดเจน บอร์ดหรือคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ และโครงสร้างหน้าที่ที่กำหนดเน้นสร้างความเชื่อมั่นว่าธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่ไม่ใช่แค่แนวคิดเชิงนโยบาย แต่เป็นแนวปฏิบัติภายในองค์กร (COSO, 2013; Deloitte, 2023)

องค์ประกอบที่สอง คือ **การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment)** สำนักงานบัญชีต้องดำเนินการประเมินความเสี่ยงเชิงรอบด้าน—ไม่เฉพาะด้านการบัญชีแต่รวมถึงกฎหมาย ความเสี่ยงด้านเทคโนโลยี และความเสี่ยงด้านข้อมูลส่วนบุคคล—เพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะหากมีคณะกรรมการเฉพาะด้านเข้ามากำกับดูแล (COSO, 2013; PwC, 2023a)

องค์ประกอบที่สาม คือ **กิจกรรมการควบคุม (Control Activities)** เมื่อประเมินความเสี่ยงแล้ว จะต้องมีการกำหนดกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์ และมาตรการที่ชัดเจน เช่น การตรวจสอบแบบอัตโนมัติ การควบคุมการเข้าถึงข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และ AI เพื่อให้การทำงานมีมาตรฐาน ลดความผิดพลาด (KPMG, 2023; COSO, 2013)

องค์ประกอบที่สี่ คือ **ข้อมูลและการสื่อสาร (Information & Communication)** สำนักงานบัญชีต้องมีระบบที่ทำให้ข้อมูลไหลเวียนภายในองค์กรตั้งแต่ระดับพนักงานไปจนถึงผู้บริหาร ทั้งยังต้องมีช่องทางให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกสามารถร้องเรียนหรือข้อเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น การใช้แพลตฟอร์มอิเล็กทรอนิกส์และฐานข้อมูลกลางที่เชื่อมโยงระบบบัญชี (COSO, 2013)

องค์ประกอบสุดท้าย คือ **การติดตามและการประเมินผล (Monitoring Activities)** การประเมินอย่างต่อเนื่องและการตรวจสอบภายใน (internal audit) เป็นหัวใจสำคัญของธรรมาภิบาล การประเมินต้องทำทั้งแบบต่อเนื่องและแบบแยกส่วน พร้อมรายงานผลต่อคณะกรรมการและผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงระบบตามความจำเป็น (COSO, 2013; COSO monitoring guidance, 2009)

กรอบการดำเนินงานนี้สอดคล้องกับแนวทาง COSO และสามารถประยุกต์ใช้ในสำนักงานบัญชีไทย เพื่อเสริมสร้างธรรมาภิบาลที่ยั่งยืนและตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

3. การวิเคราะห์แนวโน้มและทิศทางในอนาคต

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัลส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาแนวทางธรรมาภิบาลในองค์กรของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการบัญชี การวิเคราะห์โดย Gartner (2022) ระบุว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) บล็อกเชน และการวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analytics) ช่วยเปลี่ยนรูปแบบการทำงานแบบดั้งเดิมให้มีความยืดหยุ่น โปร่งใส และมีประสิทธิภาพมากขึ้น ขณะที่รายงานของธนาคารแห่งประเทศไทย (2566) ยืนยันว่าเทคโนโลยีเหล่านี้สนับสนุนการติดตามผลการเงินแบบเรียลไทม์ เพิ่มความสามารถในการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ และช่วยให้การตัดสินใจขององค์กรมีความแม่นยำยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวก็ก่อให้เกิดประเด็นด้านจริยธรรมใหม่ ๆ เช่น ความปลอดภัยของข้อมูล และความเป็นส่วนตัวของผู้ใช้งาน ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการกำกับดูแลอย่างรัดกุมภายใต้กรอบธรรมาภิบาลที่ชัดเจน เพื่อให้มั่นใจว่าการดำเนินงานขององค์กรยังคงอยู่ภายใต้หลักความรับผิดชอบและความโปร่งใสที่เหมาะสม (Gartner, 2022; Bank of Thailand, 2023).

แนวโน้มการบูรณาการหลักการด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (ESG) เข้ากับกลยุทธ์ธุรกิจและการรายงานองค์กร กำลังเปลี่ยนแปลงลักษณะของธรรมาภิบาลในประเทศไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะในภาคธุรกิจบริการทางบัญชี จากรายงานของ KPMG (2023) พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ไม่ว่าจะเป็นนักลงทุน ลูกค้า และพนักงาน ต่างมีความคาดหวังให้องค์กรดำเนินงานโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมและความยั่งยืนมากขึ้น ความคาดหวังนี้ได้กระตุ้นให้เครือข่ายสำนักงานบัญชีต้องทบทวนและพัฒนากรอบธรรมาภิบาลของตนเองให้สามารถรองรับปัจจัยด้าน ESG อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการวัดและการเปิดเผยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่หลากหลายและเปิดกว้าง ไปจนถึงการกำหนดจริยธรรมในกระบวนการของห่วงโซ่อุปทาน

ขณะเดียวกัน รายงานของธนาคารโลก (World Bank, 2023) ได้ชี้ให้เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูล ESG และการเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกลายเป็นแนวปฏิบัติสำคัญที่องค์กรไทย โดยเฉพาะบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จำเป็นต้องปรับใช้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสามารถแข่งขันได้ในระดับโลก แนวโน้มดังกล่าวเน้นย้ำว่าการผสมผสาน ESG เข้ากับธรรมาภิบาลไม่ใช่เพียงเรื่องของความสมัครใจ แต่เป็นองค์ประกอบหลักของกลยุทธ์องค์กรในยุคปัจจุบันที่กำลังขับเคลื่อนด้วยความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และเป้าหมายด้านความยั่งยืน (KPMG, 2023; World Bank, 2023).

การบูรณาการเทคโนโลยีในธรรมาภิบาลของสำนักงานบัญชี การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกระบวนการกำกับดูแลของสำนักงานบัญชีไทยกำลังกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับธรรมาภิบาลในหลายมิติ โดยเฉพาะด้านความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเงิน รายงานของ Deloitte Insights (2023) ระบุว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนมีศักยภาพสูงในการเปลี่ยนแปลงระบบบัญชี เนื่องจากลักษณะเฉพาะของบล็อกเชนที่ไม่สามารถแก้ไขข้อมูลหลังจากบันทึกแล้วได้ ซึ่งช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและลดโอกาสการฉ้อโกงหรือความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูลทางบัญชี

นอกจากนี้ งานศึกษาของ Sarathy and Kinni (2021) ในวารสาร MIT Sloan Management Review ได้แสดงให้เห็นว่า การใช้บล็อกเชนในกระบวนการตรวจสอบบัญชีสามารถลดระยะเวลาและทรัพยากรที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยผู้ตรวจสอบสามารถเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมที่ผ่าน

การตรวจสอบแล้วแบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยเสริมความเชื่อมั่นในความถูกต้องของรายงานทางการเงิน และยังช่วยลดความเสี่ยงจากข้อผิดพลาดที่เกิดจากมนุษย์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวโน้มดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเฉพาะบล็อกเชน กำลังมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุงระบบธรรมาภิบาลของสำนักงานบัญชี ไม่เพียงช่วยลดขั้นตอนและต้นทุนในการตรวจสอบเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างระบบการรายงานที่โปร่งใสและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้น (Deloitte Insights, 2023; Sarathy and Kinni, 2021)

ปัญญาประดิษฐ์และการวิเคราะห์ข้อมูลในการตรวจสอบบัญชี ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการปรับปรุงการตรวจสอบบัญชีและการจัดการความเสี่ยง AI สามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากและระบุรูปแบบที่มนุษย์อาจไม่สังเกตเห็น ซึ่งช่วยในการตรวจจับความผิดปกติและการฉ้อโกงที่อาจเกิดขึ้น (IBM Research, 2023) นอกจากนี้ งานวิจัยจาก Deloitte Insights (2023) ยังเห็นว่าเทคโนโลยีบล็อกเชนมีศักยภาพในการสร้างความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือของรายงานเชิงบัญชีอย่างชัดเจน ในขณะที่ Sarathy & Kinni (2021) รายงานว่า การประยุกต์ใช้บล็อกเชนในการตรวจสอบบัญชีสามารถลดเวลาและทรัพยากรที่ใช้ในการตรวจสอบข้อมูลได้ถึงร้อยละ 40 จากการเข้าถึงข้อมูลธุรกรรมที่ไม่สามารถแก้ไขและตรวจสอบได้ทันที

ความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการรักษาความลับของข้อมูล ในยุคดิจิทัลที่ข้อมูลมีบทบาทเป็นทรัพยากรหลักขององค์กร การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการปกป้องข้อมูลที่มีความละเอียดอ่อนจึงกลายเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งของเครือข่ายสำนักงานบัญชี โดยเฉพาะเมื่อการรั่วไหลของข้อมูลหรือการโจมตีทางไซเบอร์สามารถส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อทั้งชื่อเสียงและความเชื่อมั่นของลูกค้า รวมถึงอาจนำไปสู่ความสูญเสียทางการเงินอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ รายงานของ Cybersecurity & Infrastructure Security Agency (2023) เน้นย้ำถึงความสำคัญของการประเมินความเสี่ยงและช่องโหว่ในระบบอย่างสม่ำเสมอ พร้อมเสนอให้มีมาตรการป้องกันเชิงลึก เช่น การเข้ารหัสข้อมูลและการตรวจสอบสิทธิ์แบบหลายปัจจัย (multi-factor authentication)

ขณะเดียวกัน รายงานประจำปีของ Thailand Computer Emergency Response Team (2022) ระบุว่า สถานการณ์ภัยคุกคามทางไซเบอร์ในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายในภาคธุรกิจบริการบัญชีและการเงิน ซึ่งในปี 2022 มีการเพิ่มขึ้นของเหตุการณ์ด้านความมั่นคงปลอดภัยถึงร้อยละ 35 เพื่อรับมือกับภัยคุกคามดังกล่าว จำเป็นต้องส่งเสริมให้พนักงานมีความตระหนักรู้ด้านไซเบอร์ ความเข้าใจในนโยบายรักษาความลับ และการใช้งานระบบอย่างปลอดภัยควบคู่ไปกับมาตรการทางเทคนิค ทั้งนี้ การเสริมสร้างธรรมาภิบาลที่ดีในองค์กรจึงควรครอบคลุมมิติของความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์เพื่อปกป้องทรัพย์สินทางข้อมูลและรักษาความไว้วางใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Cybersecurity & Infrastructure Security Agency, 2023; Thailand Computer Emergency Response Team, 2022).

แนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพ

การยกระดับประสิทธิภาพในสำนักงานบัญชีไม่สามารถอาศัยเพียงการควบคุมภายในหรือการใช้เทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องประกอบด้วยกรอบการยอมรับแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในด้านการจัดการบัญชีและธรรมาภิบาลอย่างเป็นระบบ จากการศึกษาเชิงประจักษ์โดย Nuankhum et al. (2024) ซึ่งสำรวจบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทยจำนวน 171 แห่ง พบว่าการประยุกต์ใช้แนวทางการกำกับดูแลบัญชี เช่น การใช้มาตรฐานสากลด้านการรายงาน การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน และการควบคุมภายในที่เข้มงวด มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณภาพของรายงานทางการเงิน และช่วยสนับสนุนการตัดสินใจทางธุรกิจขององค์กรได้อย่างแม่นยำและโปร่งใสมากขึ้น

ในทำนองเดียวกัน แนวทางของ Government Finance Officers Association (GFOA) ยังเน้นถึงบทบาทของโครงสร้างธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพในการเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดถือความโปร่งใสและความรับผิดชอบ เช่น การจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่เป็นอิสระ การกำหนดขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่เปิดเผย และการกำกับดูแลการรายงานทางการเงินอย่างเคร่งครัด ทั้งหมดนี้ล้วนเป็นแนวปฏิบัติที่ช่วยสร้างความไว้วางใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นรากฐานสำคัญของสำนักงานบัญชีที่มีคุณภาพสูง (Nuankhum et al., 2024; Government Finance Officers Association, n.d.).

การนำระบบควบคุมภายในที่เข้มแข็งมาใช้ เป็นองค์ประกอบสำคัญในการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานของเครือข่ายสำนักงานบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของธรรมาภิบาลองค์กร ตามกรอบแนวทางของ COSO (2013, ทบทวนปี 2023) ระบบควบคุมภายในเหล่านี้ช่วยลดโอกาสการฉ้อโกงและความผิดพลาด และรับประกันความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ การตรวจสอบและประเมินมาตรการควบคุมภายในอย่างสม่ำเสมอ ยังเป็นแนวทางที่สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) แนะนำ เพื่อเสริมสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบภายในองค์กร การดำเนินการตามแนวปฏิบัติเหล่านี้ช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถรักษามาตรฐานความเชื่อถือได้ในระยะยาว

การผสมผสานเทคโนโลยีเข้ากับกระบวนการบัญชี การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการบัญชีได้ส่งผลให้แนวทางธรรมาภิบาลขององค์กรเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะการประยุกต์ใช้ระบบบัญชีอัตโนมัติและการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การจัดทำรายงานทางการเงินมีความถูกต้องและสอดคล้องกับมาตรฐานการกำกับดูแลมากยิ่งขึ้น จากการศึกษาของ Accenture (2023) พบว่า เครื่องมือดิจิทัลสามารถเพิ่มประสิทธิภาพและความโปร่งใสในกระบวนการทำงานได้อย่างชัดเจน โดยเฉพาะเมื่อมีการผสมผสานเทคโนโลยีอย่างปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการเรียนรู้ของเครื่อง (Machine Learning) เข้ากับระบบวิเคราะห์ข้อมูลแบบเรียลไทม์ ซึ่งช่วยให้องค์กรสามารถตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ได้ดีขึ้น พร้อมระบุความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ

ในทำนองเดียวกัน McKinsey Digital (2023) ได้เสนอว่า การใช้ AI ในการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถช่วยให้องค์กรตรวจสอบแนวโน้มของความเสี่ยงได้ทันสถานการณ์มากขึ้น และยังช่วยเพิ่มความสามารถในการแข่งขันด้วยการลดข้อผิดพลาดและความล่าช้าในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล การบูรณาการเทคโนโลยีเหล่านี้จึงไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนวิธีการทำงาน แต่ยังเป็นการยกระดับธรรมาภิบาลของสำนักงานบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Accenture, 2023; McKinsey Digital, 2023).

การเสริมสร้างการสื่อสารและความร่วมมือ ช่วยปรับปรุงการสื่อสารและการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเป็นการสร้างวัฒนธรรมเปิดเผยและไว้วางใจผ่านการเข้าถึงข้อมูลทางการเงินแบบเรียลไทม์ การวิเคราะห์ที่เผยแพร่ใน *Harvard Business Review* โดย Catherine Cote (2022) ชี้ว่าการสื่อสารที่ชัดเจนจากระบบบัญชีช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าใจผลประกอบการได้ง่ายขึ้น ส่งผลดีต่อความร่วมมือและความน่าเชื่อถือของสำนักงานบัญชี

ความมุ่งมั่นต่อจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคม ปรัชญาการดำเนินงานที่เน้นความยึดมั่นในจริยธรรมและความรับผิดชอบต่อสังคมถือเป็นเสาหลักของธรรมาภิบาลที่ยั่งยืน หน่วยงานจำเป็นต้องจัดทำนโยบายด้านจริยธรรมที่ชัดเจน ครอบคลุมค่านิยมพื้นฐาน เช่น ความโปร่งใส ความซื่อสัตย์ และความเป็นอิสระ ซึ่งมีผลต่อการส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กรและสร้างความเชื่อมั่นระยะยาว (World Economic Forum, 2023) ขณะเดียวกัน สำนักงานบัญชีไทยควรปฏิบัติตามแนวทางจรรยาบรรณที่ประกาศโดย สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ (2566) ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรักษามาตรฐานทางจริยธรรมและ

รับผิดชอบต่อสังคมในทุกระดับของการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2566)

4. บทสรุป

ในการพัฒนากรอบธรรมาภิบาลสำหรับเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย ถือว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน โดยเฉพาะในบริบทของการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันทั้งเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ บทความนี้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนากรอบธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพต้องคำนึงถึงองค์ประกอบสำคัญหลายประการ ในมิติขององค์ประกอบเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย กฎเกณฑ์และกระบวนการที่ชัดเจน การกำหนดบทบาทและความรับผิดชอบที่ชัดเจน รวมถึงโครงสร้างและข้อบังคับของคณะกรรมการที่เหมาะสม ในมิติของพลวัตการดำเนินงาน ประกอบด้วย ธรรมาภิบาลของผู้บริหารระดับสูง การบูรณาการเทคโนโลยีและความสามารถในการปรับตัว ตลอดจนนโยบายและกระบวนการธรรมาภิบาล ซึ่งครอบคลุมการบริหารความเสี่ยง จรรยาบรรณวิชาชีพ และการกำกับดูแลข้อมูล

สำหรับการบูรณาการเทคโนโลยีสมัยใหม่ให้เข้ากับกระบวนการทางบัญชี เช่น บล็อกเชน ปัญญาประดิษฐ์ และการวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ จะทวีความสำคัญในบทบาทที่สนับสนุนการเพิ่มขึ้นของประสิทธิภาพและความโปร่งใสในการดำเนินงาน เทคโนโลยีเหล่านี้จะสามารถช่วยลดเวลาและทรัพยากรในการตรวจสอบ รวมถึงการเพิ่มความแม่นยำในการวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนช่วยในการตรวจจับความผิดปกติหรือการทุจริตได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความยังชี้ให้เห็นถึงความท้าทายที่องค์กรต้องเตรียมการรับมือในด้านความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์และการรักษาความเป็นส่วนตัวของข้อมูล ซึ่งต้องได้รับการจัดการอย่างเหมาะสม

โดยสรุป แนวโน้มสำคัญที่จะส่งผลต่อธรรมาภิบาลในเครือข่ายสำนักงานบัญชีคือการพัฒนาทางเทคโนโลยีที่รวดเร็ว และการให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และบรรษัทภิบาล (ESG) ซึ่งจำเป็นต่อการปรับตัวและพัฒนากรอบธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับความคาดหวังที่เพิ่มขึ้นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการพัฒนากรอบธรรมาภิบาลที่มีประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึงรูปแบบและองค์ประกอบของกรอบธรรมาภิบาลที่เหมาะสม เพราะมีความสำคัญต่อการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพและการสร้างความเชื่อมั่นในระบบการเงินของประเทศ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโดยตรงต้องกำหนดให้มีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน ระบบการควบคุมภายในที่เข้มแข็ง การบูรณาการเทคโนโลยีที่มีความรัดกุม โดยพัฒนาวัฒนธรรมการทางบัญชีด้วยการบูรณาการ ปัญญาประดิษฐ์ การวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ และบล็อกเชน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและการรายงานทางการเงิน นอกจากนี้ ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบโดยตรงต้องคำนึงถึงการปรับปรุงกรอบธรรมาภิบาลให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและสอดคล้องกับหลักการ ESG พร้อมกับการปรับตัวอย่างยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลง อีกทั้งยังควรตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความโปร่งใส เพื่อให้เกิดการส่งมอบบริการที่มีมูลค่าสูง จากการพัฒนาธรรมาภิบาลธุรกิจของเครือข่ายสำนักงานบัญชีในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2566). การพัฒนานวัตกรรมด้านการเงินเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจดิจิทัลของไทย. กรุงเทพมหานคร: ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2565). มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับปรับปรุงปี 2565. สภาวิชาชีพบัญชี. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2568 จาก [https://acpro-std.tfac.or.th/page/102/ฉบับปรับปรุงปี 2565](https://acpro-std.tfac.or.th/page/102/ฉบับปรับปรุงปี2565)
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2565). คู่มือประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงมาตรฐานระหว่างประเทศเรื่องความเป็นอิสระ. [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2568 จาก <https://www.tfac.or.th/upload/9414/Cfa7FQFNrw.pdf>
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). มาตรฐานการควบคุมภายในและแนวปฏิบัติ (ฉบับปรับปรุง). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2568 จาก <https://acpro-std.tfac.or.th/standard/88>
- สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์. (2566). คู่มือประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (ประกาศฉบับที่ 53/2566). [ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 มีนาคม 2568 จาก <https://acpro-std.tfac.or.th/Article/Detail/172357>
- Accenture. (2023). **Technology Vision 2023: When atoms meet bits – The foundations of our new reality.** [Online]. Retrieved May 15, 2025, from: <https://www.accenture.com/us-en/insights/technology/technology-trends-2023>
- Bank of Thailand. (2023). **Annual Report 2023 (2566).** [Online]. Retrieved April 30, 2025, from <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/reports/annual-report/Report2023.html>
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, COSO. (2013). **Internal control—integrated framework (Executive summary).** COSO. [Online]. Retrieved May 15, 2025, from <https://www.coso.org/guidance-on-ic>
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, COSO. (2023). **Supplemental guidance: Effective internal control over sustainability reporting.** COSO. [Online]. Retrieved May 15, 2025, from <https://www.coso.org/guidance-on-ic>
- COSO. (2009). **Guidance on Monitoring Internal Control Systems.** Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission.
- Cote, C. (2022, June 29). **The importance of communication in accounting.** HBS Online. [Online]. Retrieved May 15, 2025, from <https://online.hbs.edu/blog/post/communication-in-accounting>
- Cybersecurity & Infrastructure Security Agency. (2023). **Fiscal year 2023 risk and vulnerability assessments.** [Online]. Retrieved May 18, 2025, from https://www.cisa.gov/sites/default/files/2024-09/FY23_RVA_Analysis_508.pdf
- Deloitte. (2022). **Navigating the ESG journey in 2022 and beyond.** [Online]. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.deloitte.com/us/en/programs/center-for-board-effectiveness/articles/navigating-the-esg-journey-in-2022-and-beyond.html>

- Deloitte. (2023). **Using the COSO framework to establish internal controls over sustainability information**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www2.deloitte.com/>
- Deloitte Insights. (2023). **Blockchain: Understanding the potential for governance and transparency in accounting**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www2.deloitte.com/>
- Durand, R., & Ioannou, I. (2023, November 7). **How leaders can create a purpose-driven culture**. *Harvard Business Review*. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://hbr.org/2023/11/how-leaders-can-create-a-purpose-driven-culture>
- Gartner. (2022). **Why modern digital organizations need adaptive data governance**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www.gartner.com/>
- Government Finance Officers Association. (n.d.). **Accounting and financial reporting best practices**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www.gfoa.org/>
- IBM Research. (2023). **Research annual letter 2023: Building trustworthy AI and auditing tools**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://research.ibm.com/>
- International Federation of Accountants. (2022). **2022 IFAC Integrated Annual Review: How we create impact**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://ifacweb.blob.core.windows.net/>
- KPMG. (2023). **Anchoring ESG in governance: Businesses balancing growing ambition with rising regulation** [Online]. Retrieved June 20, 2025, from <https://kpmg.com/th/en/>
- McKinsey & Company. (2023). **Board governance: A collection of insights for corporate boards**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www.mckinsey.com/>
- McKinsey Digital. (2023). **The state of AI in 2023: Generative AI's breakout year**. [Online]. Retrieved May 22, 2025, from <https://www.mckinsey.com/>
- Myring, M., & Shortridge, R. T. (2010). Corporate governance and the quality of financial disclosures. *International Business & Economics Research Journal*, 9(6), 103–115. <https://doi.org/10.19030/iber.v9i6.589>
- Nuankhum, K., Phornlaphatrachakorn, K., Jannopat, S., & Lim-U-Sanno, K. (2024). Accounting governance practices and financial reporting quality. *Rajapark Journal*, 18(59), 250–272. Retrieved May 20, 2025, from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/RJPJ/article/view/273523>
- Organisation for Economic Cooperation and Development. (2023a). **G20/OECD Principles of Corporate Governance**. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/ed750b30-en>
- Organisation for Economic Cooperation and Development. (2023b). **OECD Corporate Governance Factbook 2023**. <https://doi.org/10.1787/6d912314-en>
- PwC. (2023a). **Global Risk Survey 2023: Risk governance and the role of specialist boards**. [Online]. Retrieved May 2, 2025, from <https://www.pwc.com/gx/>

- Sarathy, R., & Kinni, T. (2021, February 5). It's time to take another look at blockchain. **MIT Sloan Management Review**. [Online]. Retrieved May 20, 2025, from <https://sloanreview.mit.edu/article/its-time-to-take-another-look-at-blockchain/>
- Thailand Computer Emergency Response Team. (2022). **Thailand CERT annual report 2022**. [Online]. Retrieved May 20, 2025, from <https://www.dlt.go.th/>
- World Bank. (2023). **ESG Disclosure Assessment of Thailand's Listed Companies and Green Finance Support**. [Online]. Retrieved May 20, 2025, from <https://documents1.worldbank.org/>
- World Bank. (2023). **Sustainability Review 2023**. [Online]. Retrieved May 2, 2025, from <https://www.worldbank.org/>
- World Economic Forum. (2023). **Annual report 2023–2024**. [Online]. Retrieved April 22, 2025, from <https://www3.weforum.org/>